

G. dr. *Jožef Rakež* se je naselil kot zdravnik v Velikovci. — Operni pevec g. *Jožef Tertnik* je sklenil pogodbo z dvornim gledališčem v Mannheimu za štiri leta. Njega podpornik grof Esterhazy je plačal potrebno vsoto, da se je razveljavila prejšnja njegova pogodba z gledališčem v Bremenu. — Skladatelj g. *Hr. Volarič* je iz Kozane premeščen v Devin. — Skladatelja g. *Ivana pl. Zajca* je imenovalo mesto Karlovec zaradi njega zaslug za hrvaško in jugoslovansko glasbo v obče svojim častnim članom.

»Kratkij obzor slovënskoj literatury« na vseučilišči v — Harkovu. Slovenci nismo vajeni, da bi se zgodovina naše književnosti predavala na vseučiliščih. Zanimalo bode po takem naše rojake, da se je slišal vsaj »kratek pregled« našega duševnega delovanja, ne sicer v Avstriji, ali na Ruskem. Iz prijateljskega pisma posnemljemo, da si je 5/17. marca t. l. v Harkovu izbral ta predmet za predavanje na poskušujo izvrsten ruski slavist, *Boris M. Ljapunov*; imel je prav lep uspeh in je sedaj že docent omenjenega vseučilišča.

Zanimljive številke iz dvojezične dežele. Deželni zbor gališki je v tem letu razdal rusinskim zavodom te-le podpore: Za izdajo rusinskih šolskih knjig 4.200 gld., časopisu »Učitelj« 500 gld., časopisu »Poslannyk« 400 gld., časopisu »Dzvinok« (za otroke) 100 gld., »Historični biblioteki« 500 gld., društvu »Prošvita« (podobno našemu Mohorjevem) 1.500., rusinskemu gledališču 7.250 gld., pevskemu društvu »Bojan« 200 gld., in še raznim drugim društvom, med njimi akademičnim in rokodelskemu »Zorja«. Podobnih številki bi se dalo nabrati tudi drugje. Kaj se pa stori v naših dvojezičnih deželah za duševne potrebe slovenskega národa? Ponosni Nemci se ne sramujejo pobirati naših siromaških grošev záse, na nas pa niti ne mislijo. Sicer pa moramo biti pravični in priznati, da jim mi dajemo tudi malo prilike, naj pokažejo, kakó bi ravnali z našimi prošnjami. Naša politika je večkrat deklamatorična in preteoretična. Res je pri nas še ta križ, da smo strašno razkosani, toda vsaj v štajerskem in goriškem deželnem zboru bi se moralo poskušati, da se kaj več pribori na korist duševnih potreb našega národa. Razven domačih društev naj bi se oglašala tudi ona, ki delujejo za vse Slovence. Očitano, da se denar ne bode pošiljal v druge dežele, lahko se izogne s tem, da se ustanové primerne podružnice. Naše dramatično društvo n. pr. mora vendar delovati na to, da nam ustvari vsaj jedno dobro slovensko gledališko družbo, ki bode nastopala tudi v drugih mestih in sicer ne samó na Kranjskem!

Spomenik Radeckega na Dunaji so kár najslovesneje odkrili dné 24. malega travna. Postavljen je na trgu »Am Hof« z licem proti kreditnemu zavodu in kaže Radeckega visoko na konji, kakó drži z levico za uzde, desnico pa dviga, kakor bi dajal povelja. Na podnožka sprednji stráni plove bronast dvoglavni orel, in nad njim se čita v zlatih črkah Grillparzerjev stih: »In deinem Lager ist Oesterreich.« Na podnožka desni stráni je bronast relief, kažoč Radeckega v vojnem svetu z generali Hess, Schönhals, d'Aspre, Wratislaw in Thurn, na levi stráni pa je vpodobljen prizor z dné 12. sušca 1849. leta, ko vojaki po proglašenem premirji navdušeno pozdravljajo svojega »očeta«. Na zadnji stráni, proti poslopju državnega vojnega ministerstva, bere se nemški napis: »Feldmaršal grof Radecky, porojen dné 2. listopada 1766. leta, umrl dné 5. prosinca 1858. leta.« — Spomenik je zvršil prof. *Gašper vitez pl. Zambusch*, arhitektonsko zgradbo pa po njega načrtu arhitekt prof. *Jurij Niemann*. Kip s konjem, ornamentne nadrobности in verige okolo spomenika je vlila delavnica kiparja, cesarskega svetovalca in profesorja *Fr. Pönningerja*. Ves spomenik meri 10'4 m, kip s konjem sam 5'48 m.

Iz pariškega »Salona«. Gospodičina *Ivana Kobilca* je kakor lani razstavila v »Salonu« na Champs de Mars dve sliki, o katerih so poročali francoski in drugi listi jako laskavo. Jedna teh slik kaže dva igrajoča otroka in je slika v »plein-airu«, druga

pa je duhovita studija, ženski portret, kjer so zlasti oči prekrasne. — Vlaho Bukovac, znameniti slikar hrvaški, razstavil je sliko, katero kritika jako hvali. — Izmed čeških slikarjev sta se udeležila razstave: Václav Brožík, ki je razstavil dve sliki (»Bretonski otroci v gozdu« in »Pomlad«) in Ribař; izmed poljskih umetnikov pa so razstavili slike: Miecislav Reyzner (»Pri večernicah«), Marija Podlewska (»Sirotka«), Akseutowicz in Menzina-Kresz.

Še jedenkrat: Frančišek Lavrenčič. V 4. številki »Zvonovi« smo priobčili životopis slavnega rojaka našega, g. polkovnega kapelana Frančiška Lavrenčiča. Ko se je na Dunaji odkrival spomenik Radeckega, posneli so iz našega lista ta životopis skoro vsi dunajski listi. Lavrenčič, kateri je bil navzočen pri odkritju rečenega spomenika in mnogo čislán in slavljen, pisal je g. životopiscu, nadporočniku *Fridolinu Kavčiču*, pred odhodom na Radeckega slavnost nastopno prijazno pismo:

Holenegg, 6. sušca 1892.

Prečastiti gospod!

Prečastna dopisnica Vaša z dné 1. marca 1892, me je jako razveselila. Navzlic svojemu 79. letu se počutim dobro v svoji hišici tu v Holeneggu. Le roka se mi trese, kadar kaj pišem. Nádejem se, da ućakam osemdesetega leta. Star vojak, ki je bil ujet, ki je več tednov s svojim polkom neustrašno taboril pod milim nehom, utrjen je in se še sedaj ne ustraši nobenega vremena. Še sedaj živim popolnoma vojaški, to je, opóldne se najém, kolikor je mogoće, zvečer použijem nekoliko goveje juhe z jednim rožičkom, zjutraj in za južino pa ničesar. Nepopisno se veselim, da ućakam milost božjo, po kateri se nádejem udeležiti slavnosti, ko se odkrije spomenik očeta Radeckega. Moj ljubi knez Alfred Liechtenstein mi je obetal za ta slučaj stanovanje in hrano v svoji palači Währinger Strasse št. 39.

Kot slovenski Štajerec sem bil Radeckega ljubljenec; imel sem večkrat pri njem v villa Reale ob 8. uri sv. mašo, ob treh sem pa navadno kosil pri njem. Še sedaj sem nepopisno navdušen, kadar se domislím, kakó me je nekdaj na balkonu stojěč ljubeznivo pozdravil, ko smo šli skozi Pavijo na Pijemonteško na sovražnika pri Novari. »Dobro!« vzkliknil je, »ako je vojni pater na čelu, tedaj je zmaga naša!«

Spomin na minulost me je takó prevzel in razburil, da ne morem več pisati. Le toliko še omenim, da odločím Vašemu blagorodju pred svojo smrtjo nekaj v spomin, kar prosím, da izvolite blagovoljno vzprejeti.

Z izrednim spoštovanjem

udani Vam

Frančišek Lavrenčič l. r.,

knezoškofjski duhovni svėtnik, jub. župnik.

»Grof Paližna« se imenuje nova hrvaška drama v petih dejanjih, katero je spisal *Stjepan pl. Miletić*. Cena 60 kr. O tem zanimljivem proizvodu hrvaške dramatike utegnemo še govoriti.

Dr. Fr. Rački, češki akademik. Češka akademija je izvolila na svojem glavnem zboru dné 2. grudna 1891. leta dr. Račkega za svojega člana prvega razreda, in presvetli cesar je nedavno potrdil to izvolitev. Dično priznanje vélikemu ućenjaku je zajedno odlikovanje za ves národ hrvaški.

Jugoslovanska akademija v Zagrebu je imela lani gld. 20.848.14 dohodkov in gld. 20.084.81 troškov, ostalo je torej gotovine gld. 763.33. Vse imenje je znašalo konci 1891. leta gld. 414.013.25. — Strossmayerjeva galerija se je pomnožila za 34 starih slik in jeden črtež, ki se pripisuje hrvaškemu umetniku Andreji Meduliću. Vse te slike je poklonil galeriji hrvaški rodoljub *dr. Ivan Ružić*, ki jih je nabral v Rimu.